

BOEKBESPREKING.

Leerboek der Pharmacologie, in het bijzonder rekening houdende met de behoeften van de studenten in de tandheelkunde, door Dr. W. Storm van Leeuwen, Conservator aan het Pharmacologisch Instituut te Utrecht. 1ste Deel. Haarlem, de Erven F. Bohn, 1919.

De tegenwoordige opleiding der tandartsen in ons land in aanmerking genomen, was het voor den schrijver geen gemakkelijke taak, een leerboek der pharmacologie voor studenten in de tandheelkunde samen te stellen.

Zoals de schrijver in zijne voorrede zegt, ontbreekt het den student-tandarts op het oogenblik, dat hij de colleges voor pharmacologie gaat volgen, aan de noodige kennis van anatomie en physiologie, die noodig is om pharmacologische vraagstukken te kunnen bevatten. Wanneer men na het lezen van het boek toch de overtuiging heeft, dat het den schrijver gelukt is, de grondbeginselen der pharmacologie uitvoerig te bespreken en duidelijk uit een te zetten, zou dit reeds voldoende zijn om dit leerboek met warmte aan te bevelen en zich te verheugen over het bezit van een Hollandsch leerboek, dat men ook in de buitenlandsche litteratuur tevergeefs zoekt. In werkelijkheid heeft de schrijver echter veel meer bereikt. Niet alleen voor den student-tandarts, maar ook voor tandartsen en artsen, ja zelfs voor diegene, die zich meer speciaal met pharmacologische vraagstukken hebben bezig gehouden, is het een waar genot, dit helder en logisch geschreven en vooral zeer oorspronkelijke leerboek door te lezen.

Voor hen, die de wetenschappelijke mededeelingen van den schrijver kennen, zal dit geen verrassing zijn. Over de onderwerpen in dit eerste deel behandeld, zijn verschillende belangrijke publicaties van den schrijver zelf verschenen,

zoodat men bijna op elke bladzijde de uitgebreide eigen ervaring bespeurt en de gedocumenteerde critiek bij uiteenlopende opvattingen, het lezen zeer vergemakkelijkt.

Het nieuwe begrip der concentratie-werkingscurve, door den schrijver ingevoerd, maakt het boek geheel afwijkend van andere leerboeken der pharmacologie en doet zien hoezeer dit begrip kan bijdragen tot de verklaring van verschillende pharmacologische verschijnselen.

De afbeeldingen zijn over het algemeen duidelijk gedrukt en de verklaringen in de tekst helder geschreven. Alleen wordt bij het onderschrift van fig. 3 wel wat veel van de gezichtsscherpte van den lezer gevergd, terwijl ook de duidelijkheid van het onderschrift wel wat te wenschen overlaat. Bij fig. 30 zoekt men in den tekst tevergeefs naar de verklaring, waarom op deze figuur twee krommen voorkomen.

Hiermede zou voor deze aankondiging kunnen worden volstaan. Referent is overtuigd, dat ieder, die het boek gelezen heeft, het niet gaarne meer zou willen missen en het telkens weer ter hand zal nemen ter opfrissing zijner pharmacologische kennis.

De enkele bedenkingen, die zich bij het doorlezen van het boek opdrongen, mogen hier achterwege blijven. Alleen een bedenking van praktischen aard vinde hier vermelding. Op bldz. 110 wordt de injectie van scopolamine 0,3-0,4 mgr., meestal gecombineerd met morphine, als vrij onschuldig voorgesteld. Al zijn er, zooals schrijver mededeelt, ook geen gevallen met ongunstigen afloop na deze injecties bekend, zoo weet echter referent uit eigen ervaring, dat niet zelden, ook na deze kleine giften, bedenkelijke verschijnselen van de zijde van het hart kunnen optreden.

Ten slotte zij de hoop uitgesproken, dat het tweede deel niet te lang op zich zal laten wachten.

A. DE KLEYN.